Ner 175. ROK 1836. WTOREK 2 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzieli i świąt uroczystych. w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiace Złp. 10. miesięczne złp. 4.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Znale. S. Szczepa.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Lelosław.

Gazeta Krakowska.

Obserwacye Meteorologiczne.

Dzień godzina	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepla podlug Reaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
7	27" 5"' 665	† 10, 6	3,"' 46	Zachodni mocny	Pochmurno	
1 12	5, 928	† 9, 7	3, 69	,, ,,	,,	Deszcz.
3	5, 815	† 11, 2	3, 49	Pn. Zachodni średni	Chmury	
9	5, 808	† 9, 6	3, 27	Zachodni slaby	Pogoda z Chmurami	

Cześć Urzędowa.

Niewyłączone uchwałą rady familijnéj i testamentem srebra po Petronelli z Dobrowolskich Moszczeńskiéj sprzedane zostaną przez publiczną licytacyą w dniu 4 sierpnia r. b. od godziny 10 rannéj, w domu na Kleparzu pod L. 17.

Kraków dnia 31 lipca 1836 r.

(2r.) Ant. *Matakiewicz*, not. pub.

— *Z Warszawy 24 Lipca.* —

Wypis z protokółu sekretaryatu stanu królestwa Polskiego.

Z Bożéj Łaski

MY MIKOŁAJ Iszy

CESARZ WSZECH ROSSYI KRÓL POLSKI.

etc. etc. etc.

Byłe wojsko Polskie po złamaniu zaprzysiężonéj wiary, wspieraniem rokoszu w roku 1830 wybuchłego, istnieć nadal nie mogło. Z rozwiązaniem onego, ustały zasady, na których opierała się emerytura wojskowa przez postanowienie Nasze z d. 13 (25) czerwca 1829 roku zaprowadzona. Wszyscy należący do składu wojska Polskiego, i mający udział w rokoszu, sami się pozbawili korzyści zapewnionych im urządzeniami z ich własnéj winy zniweczonemi. Według ścisłéj sprawiedliwości, ci tylko, którzy pozostali wiernymi tronowi, zasłużyli na Nasze względy, lecz w ojcowskiéj łaskawości Naszéj, zwracając uwagę i na tych, którzy okazali szczery żal i błąd swój uznali, nie przestajemy na samém udzieleniu im czasowego wsparcia. Biorąc przytém na uwagę, iż z ustaniem źródeł, za pomocą których, kassa emerytalna wojskowa do wypadków 1830 roku wzrastała, obecny stan jéj funduszów nietylko nie dozwala wyznaczenia z niéj nowych pensyj emerytalnych, ale nawet regularnego wypłacenia dawnych, poleciliśmy ułożyć na zasadach przez Nas wskazanych, projekt urządzenia względem pensyi i wsparcia dla wojskowych różnego stopnia, należących do byłéj armii Polskiéj. Rozważywszy przedstawiony nam w skutek tego projekt przepisów, i znajdując one zupełnie odpowiadającemi zamiarom Naszym, gdyż z jednéj strony zapewniają

wynagrodzenie tym, którzy pozostali w niezachwianéj wierności dla tronu, a z drugiéj świadczą o łaskawości Naszéj dla tych, co w błąd wpadli, osądziliśmy przyzwoitém takowe przepisy zatwierdzić, i dla przywiedzenia onych do skutku, rozkazujemy: —

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

— *Z Petersburga* 30 *Czerwca* (12 *Lipca.*) —

Cesarz jegomość jenerałowi majorowi Czertków, który na założenie nowego korpusu kadetów w Woronežu, darował kapitał 1,500,000 rubli i włość 1000 dusz obejmującą, raczył okazać najwyższe zadowolenie swoje i temuż, który dotąd był w odstawce, a teraz wstąpił znowu w czynną służbę przy w. księciu Michale, dał order St. Włodzimierza drugiéj klassy.

W roku 1835, według rapportów urzędowych, przywieziono w ogóle do Rossyi towarów za 244 milij. 857,044 rubli ass. a zatem o 5,012,217 rubli mniej, jak w roku 1834; wywieziono towarów w summie 237,640,246 rubli, przeto mniej o 4,777,827 rubli, jak w roku 1834. Ztąd okazuje się, że tak przywóz, jakoteż wywóz w roku 1835 w porównaniu z rokiem 1834, w równym zmniejszył się stosunku. Brak zboża i surowych materyjałów w Rossyi miał wpływ widoczny tak na handel wywozowy, jakoteż przywozowy towarów zagranicznych. Przychody z cła wynosiły w 1835 roku 79 milijonów, a zatem o 2 mil. rubli mniej, jak w r. 1834.

Ministeryjum publicznego oświecenia wydało drukiem podane cesarzowi zdanie sprawy o swojej przeszłoroczněj działalności. Między innemi to z tego zdania sprawy okazuje się, że w Rossyi z każdym rokiem powiększa się liczba uczonych ludzi, zdolnych do pomieszczenia przy zakładach naukowych. Przy uniwersytecie petersburskim jest teraz 64 umieszczonych urzędników i nauczycieli, a 285 uczących się. Biblioteka onegoż obejmuje 21,854 tomów. Uniwersytet w Moskwie liczy 120 urzędników i nauczycieli, a 419 uczniów. Biblioteka jego obejmuje 50,712 tomów. Pomiędzy innemi krajowemi uniwersytetami: Charkowski liczy 56 urzędników i nauczycieli, a 342 uczniów; Kazański 89 urzędników i nauczycieli, a 352 uczniów; Dorpacki 68 urzędników i nauczycieli, a 567 uczniów; Kijowski 61 urzędników i nauczycieli, a 120 uczniów. G. L.

— *Z Londynu* 19 *Lipca.* —

Pisma obu stronnictw obliczają już naprzód głosy za i przeciw bilowi irlandzko-kościelnego przywłaszczenia, którego odczytanie w izbie niższéj na 2 sierpnia naznaczono, wzywając swoich członków, ażeby się na ówczas w Londynie znajdowali.

Admirał Napier wydał opis ostatniéj wojny portugalskiéj.

Na wyspach Sandwichskich wychodzą teraz dwie gazety w języku krajowym. G. P. S.

— *Z Paryża* 20 *Lipca.* —

Journal de Paris donosi: »Dziś nadeszłe wiadomości donoszą że d. 11 lipca pod murami Fuentarabia między jenerałem Evans a karlistami przyszło do utarczki. Spotkanie to nastąpiło z przyczyny rekognoskowania przedsięwziętego przez rzeczonego jenerała, któremu mylnie doniesiono, że karliści ustąpili z Fuentarabii i że nie mają zamiaru bronienia tego warownego miejsca. Skutki tego starcia się ograniczają się 159 w zabitych i sto czterdziestu trzech rannych z obu stron. Że zaś dzienniki donosząc o tym wypadku dotąd jeszcze sążnistemi zapełniają artykułami pisma swoje, pochodzi to ze spekulacyi ajentów giełdowych i stronniczych, którzy tyle fałszywych, sprzecznych i przesadzonych rozsiewają wiadomości, że słusznie wszelką wiarę publiczną utracają.« G. P. S.

— *Z Sztokolmu* 19 *Lipca.* —

Rządowa gazeta *Staats Tidning* zawiera adres sejmu norwegskiego do króla, użalając się na niespodziane i zawczesne zamknięcie posiedzeń tegorocznych, dla wielu i nader ważnych kwestyi dotyczących dobra narodu, który głośno domaga się ich rozwiązania. Prawie wszystkie pisma przywiązują wielką wa-

gę do powyższéj okoliczności, i wnoszą, że król dał się powodować osobom go otaczającym do tak drażliwego kroku względem narodu norwegskiego. G. P. S.

— *Mexyk* 21 *Czerwca.* —

Potwierdza się wiadomość że rząd nie chce uznać niepodległości texyanów G. P. S.

— *Z Nowego Jorku* 22 *Czerwca.* —

Kongres Zjednoczonych Stanów Ameryki północnéj większością głosów roztrzygnął pytanie względem prawa wdawania się w rzecz o usamowolnieniu murzynów niewolników. Na mocy powyższéj uchwały kongres nieprzyjmie żadnych przedstawień odnoszących się do wspomnionego przedmiotu jako wyłącznie należącego do tych rzeczypospolitych związkowych, których niewolnicy dla miéjscowych przyczyn dotąd usamowolnieni być nie mogli.

Dla nadchodzącego wyboru nowego prezesa zabiegi stronnictw wprowadziły wszystkie sprężyny życia politycznego w poruszenie. G. P. S.

ROZMAITOSCI

Sposób zachowania pereł. — Częste uskarżania na żółknienie i tracenie blasku pereł ztąd pochodzą, iż sposób przechowywania onych nie jest wszystkim wiadomy; potrzeba je zatém, nie jak zwykle w bawełnie, lecz w pospolitéj suchéj magnezyi trzymać, a nigdy swego blasku nie atracą.

Mody. — Ostatnie chwile pięknéj pogody roztrzygnęły o paryzkiéj modzie męzkiéj; w lasku Bulońskim pokazało się najwięcéj pantalionów dreliszkowych i kapeluszów pilśniowych. Spodnie z angielskiogo drelichu są wązkie, okrywają bóty, i pod obcasem podpięte są strzemionkami. Obcasy są bardzo wysokie, a pantalony opięte. Surduty najwięcéj mają jednę kieszeń na lewéj stronie piersi, lecz zato na biodrach żadnych nié mają. Zwierzchnie surduty są dłuższe, niż dawniejsze, w stanie zaś krótsze; kołnierze są dosyć nizkie, i nie sięgają szyi. Słomkowych kapeluszy nie widać; wszyscy prawie eleganci noszą takowe w kolorze szarym, pilśniowe. Krawaty zwykle bywają z atłasu z małemi fontaziami w kształt rozety.

Machina do haftowania.

Wynalazcą machiny do haftowania jest pan Heilmann z Mülhausen. Machina ta wystawioną była pierwszy raz na widok publiczny w r. 1834. Pełno ciekawych snuło się około niéj podziwiając jej mechanizm. Aż 260 igieł poruszają się razem i tyleż kwiatów razem haftują; mechanizm składa się z pantografu, którego jeden koniec robotnik prowadzi po rysunku, a drugi nadaje położenie potrzebne krosnom, na których materya haftująca się jest obciągniętą. Tenże sam robotnik porusza drugą ręką i nogami wózki chodzące po kolejach żelaznych, i noszące igły które mają oba końe zaostrzone a wśrodku oczko do nawlokania nici. Wózki te znajdują się po obu stronach materyi, i tak biegają, że kiedy jeden podaje igłę, drugi już ją odbiera za pomocą opcązków; znowu tenże wózek wyciągnąwszy nić, wraca i oddaje igłę pierwszemu wózkowi i t. d. Mała dziewczynka potrzebną jest do dozoru, kiedy się nitka zerwie, dla nawleczenia nowéj. Ktokolwiek zastanowi się nad kombinacyami jakie do ułożenia téj machiny wchodzić musiały, podziwienia jéj swojego nie odmówi. P. Heilmann zwalczył największe trudności i rozwiązał zadanie, którego żaden z największych mechaników przedsięwziąść nie ośmieliłby się. We Francyi, Anglii, Niemczech i Szwajcaryi, oceniono użyteczność tego wynalazku i w bardzo wielu fabrykach machina ta jest zaprowadzoną. W Lyonie jest ich 6 w ruchu bezprzestannie; 4 w Saxonii, do 15 w S Gallen, 12 do 15 w Manchester i w innych miastach Szkocyi i Anglii. Machinę tę robi zakład pp. Koechlin w Mülhausen, z największą dokładnością i mocą. Machiny robione w Manchester podług wzorów z Mülhausen nadesłanych, nie są tak dobre. Cała machina kosztuje 5000 franków i zastępuje robotę 15 hafiarek pracowitych. Dokładny

opis i rysunek téjże, znajduje się w poszycie 7, tomie 1szym dzieła: *»Portefeulle industriel du conservatoire des arts et metiers.«*

W Stralsundzie wynalazł kupiec Kirchhof nowy rodzaj papiéru szkolnego; na którym można kilka razy pisać, używając do tego pewnego atramentu, któren później daje się ścierać mokrą gąbką tak dokładnie, że żadnego śladu na papiérze nie zostawia i takowy zdatnym do wielokrotnie powtarzanego użycia zostawia. G. C. W.

Wszystko, co kombinacya matematyczna, techniczna biegłość i siła mechaniczna wydać mogą wielkiego i wspaniałego, to znajdujemy w Anglii w największej doskonałości. Duch wynalazczy nie zna tu granic, bo nie zbywa ani na pieniądzach, ani na sile przedsiebiérczéj, dla wykonania każdego nowego pomysłu. Właśnie czyniono w Portsmouth najpomyślniejsze doświadczenia z nader ważnym dla marynarki i ludzkości wynalazkiem, aby przez szczelnie zamknięte, powietrzem napełnione rury otaczające okręt, zabezpieczyć takowy od zatonienia, nawet wtedy, gdy już zupełnie wodą jest napełniony. Zważywszy, iż w niektórych latach tonie 400 do 500 okrętów, wynalazek ten uznać wypada za jeden z najważniejszych. — Różne sposoby, w jakie para jest używaną we wszystkich gałęziach mechaniki, wkrótce sprawią też rewolucyą i w sztuce wojennéj. Doświadczenia czynione tu codzień z działem parowém Perkinsa, które na godzinę 25,000 kul wystrzela, jasno dowodzą, iż wojny tak jak dotąd prowadzone były, nadal będą niepodobnemi. Z tém wszystkiem, pewien officer Bawarski, znajdujący się teraz w Londynie, wynalazł siłę, która ma jeszcze przewyższac siłę parową w poruszeniu okrętów i wozów. Rząd Angielski całą swą uwagę zwrócił na ten wynalazek, a inżynierowie gorliwie zajmują się doświadczeniami.« G. C. W

Jedna z gazet belgijskich opowiada następujący wypadek: Doktór zapisał żonie pewnego bandlarza lekarstwo w proszkach, któré miała zażywać co dwie godzin po łyżeczce, gdy jednak po należytym przeglądzie w domu łyżek, wszystkie uznane zostały przez doktora bądź za wielkie, bądź za małe, przeto tenże wskazał, aby dawano choréj tyle proszku, ile takowego na wagę dukata przypadnie. Nazajutrz, widząc chorą w stanie zdrowia znacznie pogorszonym, zadziwiony zapytał się męża, czyli lekarstwo podług przepisu dawaném było? »Bez wątpienia,« rzekł mąż pokazując pudełko od proszku zupełnie próżne. »Cóż się stało z resztą proszku?« zapytał doktor, »gdyż zażywając go podług przepisu zaledwo 12 część onego dopiero powinnoby było ubyć.« »I tak nie wystarczyło; nie mając dukata w złocie, wziąłem zamiast tego do wagi 3 talary i dodałem do nich ażyjo, podług ostatniego kursu na giełdzie!.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 31 Lipca do dnia 1 Sierpnia.

Lipnicka Józefa, Ursini Wawrzeniec, Zakryewski Felix, Krogulski Michał, Frankenstein Helena, Biretti Piotr, Biretti Lukrecya, Salis Sebastyan, Schierstein August, Iwanicki Antoni, Łętowski Felix, Latkowski Karol, Laskowski Maxym, Makowski Ignacy, z Polski; Chladek Andrzéj, Jastrzębski Szczepan, Szymanowski Maurycy, Rudkowski Mateusz, Rej hr., Męciński Bolesław hr., Jox Władysław, z Galicyi; Mennigerode August bar., Tomann, Schmidt, Opolski Alojzy, Neugebauer Bogusław, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Cohn Dawid, Chorowitz Leibel, Cohn Wilhelm, do Pruss.
